

A versengés a történelemtanításban lecke vázlat

Készítette: Kőfalvi Tamás

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával.
Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

Szeged, 2020

A versengés a történelemtanításban lecke vázlat

Tartalom

A vázlat összefoglalja a lecke legfontosabb ismeretköreit, valamint az azokhoz kapcsolódó legfontosabb információkat. A vázlat egyénileg tovább bővíthető.

Vázlat

1. A vita általános jellemzői és kultúrtörténete

1.1. A vita a különböző oktatási környezetekben

2. A vita módszerének működtetése

2.1. Tervezés

- a vita sikerességének és eredményességének döntő momentuma a tervezés
- elsődleges, a tervezés valamennyi aspektusát befolyásoló tényező **a résztvevők sajátosságainak figyelembe vétele**: korszpecifikus tulajdonságok, a különböző kompetenciák meglévő szintje)
- **célok meghatározása**
- **témaválasztás**
 - o a témaválasztás jelentősen befolyásolja a motivációt
 - o a témaválasztásnál fontos szempont a résztvevők érintettségének mértéke, a valós témák sikerebbek mint a fiktívek
 - o a vita mint kompetenciafejlesztés eredményessége és a vitatéma súlya között nincs közvetlen egyenes arányosság
 - o a téma relevanciája a moderátor (tanár) és a résztvevők (diák) számára nem feltétlenül azonos
 - o a témaválasztás során az érintettség, a relevancia és az aktualitás szempontjaira figyelemmel kell lenni
- **vitaforma megtervezése**:
 - o bi- vagy multilaterális, csoportos, csoportok által támogatott egyéni, egyéni
 - o a vitafórum tervezése: real time vagy nem, élő szóban vagy írásban (pl. online)
 - o spontán (rögtönzések) vagy előkészített
- **kivitelezés tervezése** (a lebonyolítás paramétereinek meghatározása):
 - o időbeli tervezés (összes időráfordítás, időpuffer tervezése, hozzászólási típusok meghatározása, hozzászólások időkorlátainak meghatározása)
 - o a vita tere
- **szereposztás tervezése**:
 - o vitavezető személyéről döntés (Kell-e, vagy a moderátor legyen a vitavezető is?) [Magas szintű kompetenciák esetén a vitavezetés mint szerep is kiosztható, ekkor a tanár mint moderátor személyén kívül lehet egy diák a vitavezető]
 - o vitapartnerek kialakításának tervezése (spontán, irányított, véletlenszerű)
 - o esetleges megfigyelők kiválasztása is tanulságos lehet (a megfigyelői szerep, megfigyelők értékelési szempontjai, pl. egyéni vita esetén mindenki más megfigyelő)
 - o speciális alkalomként, különleges (tanórán kívüli) foglalkozásként tervezhető olyan vita is, amelyben a diákok mellett a szülők is részt vesznek (külön érdekes eredményeket hozhat a diák-szülő-iskola közös partnerségével zajló vita). Megjegyzendő azonban, hogy az ilyen jellegű vitáknál a kompetenciafejlesztés háttérbe szorul, inkább a pedagógiai és egyéb célok (pl. partnerség, közösségformálás, tolerancia erősítése kerülnek előtérbe).

2.2. Előkészítés

- előfeltételek biztosítása (résztevő(k), moderátor megfelelő háttérismeretei)
- forgatókönyv készítése (a témafelvetés módjának meghatározása, a keretek ismertetése, előmunkálatok feladat kitűzése, a célokat veszélyeztető tényezők számbavétele)

2.3. Kivitelezés

- a moderátor szerepe és magatartásformái
- a vitavezető szerepe és magatartásformái
- a vita elfajulásának megakadályozása, kezelése

3. Értékelés

- az értékelés hangsúlyainak és az értékelési szempontrendszernek a megtervezése
- az értékelés valamennyi résztvevő (vitapartner, támogató csoport, vitavezető, megfigyelő, sőt a moderátor esetében is elvégezhető)
- az értékelési szempontokat valamennyi szerepkörre előzetesen meg kell határozni és az érintettek tudomására kell hozni
- az értékelési szempontoknak a célmeghatározással összhangban kell lenniük
- az értékelés ideális formája a fejlesztő szöveges értékelés
- a vita, kooperatív jellegénél fogva kifejezetten alkalmas a közös elemző értékelésre
- az elemzés/értékelés során érdemes az önreflexivitásnak is teret engedni